

prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani)
Judecător: N. Pasecinic
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: L. Bulgac, Gr. Dașchevici, S. Gîrbu

DECIZIE

2 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul	Iulia Sîrcu
judecători	Galina Stratulat, Dumitru Mardari, Nicolae Craiu, Dumitru Visternicean

examinând recursul declarat de către Morcov Vasile,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Morcov Vasile împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la anularea actelor administrative,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 decembrie 2017, prin care s-a admis apelul declarat de Întreprinderea cu Capital Străin „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” Societate cu Răspundere Limitată, casată hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 24 august 2017 și pronunțată o nouă hotărâre, prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată

c o n s t a t ă :

La 31 martie 2017 Morcov Vasile s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL, privind anularea actelor administrative.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a indicat că la 14 martie 2017 reprezentanții Operatorului Rețelei de Distribuție de energie electrică, au efectuat în lipsa sa, controlul privind consumul de energie electrică la NLCXXXXXX, dar au indicat că controlul s-a efectuat în prezența soției sale, Morcov Nelea.

Ulterior, prin intermediul oficiului poștal, la 20 martie 2017 a primit actul de depistare a încălcării clauzelor contractuale nr.D 040587 din 14 martie 2017, în care este indicat că la momentul verificării s-a depistat intervenție în schema de alimentare a echipamentului de măsurare prin schimbarea intenționată a firului fazic cu cel nul de la pilon.

Reclamantul a susținut că la 21 martie 2017 s-a adresat șefului Serviciului Operarea și Exploatarea Evidenței sect. Chișinău cu cererea înregistrată sub nr.10179, prin care și-a exprimat dezacordul cu actul întocmit, deoarece nu i-a fost clar, din ce cauză, de această încălcare este învinuit consumatorul, atunci când sigiliul verficatorului de stat era integru, iar conform pct. 8 al contractului de furnizare a energiei electrice nr.xxxxxxx din 16 aprilie 2015, încheiat între părți, furnizorul este obligat să asigure furnizarea fiabilă a energiei electrice consumatorului casnic până la clemele de ieșire din aparatul de protecție instalat după echipamentul de măsurare la parametrii de calitate stabiliți în actele normative și în documentele normativ-tehnice în vigoare. Concomitent, întru confirmarea faptului că nu este vinovat de consumul fraudulos al energiei electrice, a solicitat verificarea consumului de energie electrică lunară pentru ultimii 10-15 ani pentru a dovedi că nu au fost devieri în consumul lunar de energie electrică întrebuințată de familia sa, cât și anularea actului.

La 22 martie 2017 a recepționat prin intermediul oficiului poștal, decizia cu privire la stabilirea încălcării clauzelor contractuale din 17 martie 2017 și factura pentru energia electrică în cazul încălcării clauzelor contractuale, conform căreia urmează să achite suma de 19 706,88 lei pentru perioada de la 16 iunie 2016 până la 14 martie 2017 pentru 10264 kWh consumați.

Morcov Vasile consideră că actul de depistare a încălcării clauzelor contractuale nr. D 040587 din 14 martie 2017, decizia cu privire la stabilirea încălcării clauzelor contractuale din 17 martie 2017 și factura de achitare a energiei electrice din 20 martie 2017 în sumă de 19706,88 lei pentru perioada de la 16 iunie 2016 până la 14 martie 2017 pentru 10264 kWh consumați, sunt ilegale, or, acestea sunt bazate doar pe presupuneri și întocmite în lipsa probelor pertinente, aceasta deoarece la momentul controlului, a fost constatat, că contorul și sigiliile contorului erau integre și semne de intervenție nu au fost depistate, fapt confirmat prin actul din 14 martie 2017.

Astfel, presupunerea intervenției sale sau a soției la pilonul din stradă, din apropierea casei nu este probată, ba din contra, Morcov Vasile afirmă că responsabilitatea pe acest segment revine furnizorului, dar nu consumatorului.

Mai mult, deși în actul de depistare a încălcărilor clauzelor contractuale este indicat că a fost întocmit în prezența soției, în conținutul acestuia eronat este indicat că ultima a refuzat să-1 semneze.

În acest caz, urma ca refuzul soției sale, să fie confirmat prin semnăturile a doi martori care să confirme refuzul, însă, deși actul prevede rubricile numele, prenumele și semnătura martorilor 1 și 2, aceste rubrici nu au fost completate, fapt ce denotă că refuzul nu poate fi confirmat legal.

Totodată, reclamantul a expus și dezacordul cu înscrisul privitor la recalcularea consumului de energie electrică pentru perioada 16 iunie 2016 până la momentul controlului, reieșind din calculul întocmit pentru 271 zile, puterea de 3,500 kW, a câte 12 ore pe zi, aceasta deoarece din documentele întocmite nu este stipulată modalitatea întocmirii acestui calcul, cât și din ce considerente a reieșit executorul la indicarea datei de 16 iunie 2016, și deci, perioadei de

271 zile, a puterii de 3,500 kW, cât și a intervalului de timp de 12 ore pe zi.

Morcov Vasile la 30 martie 2017 s-a adresat pârâtului cu cerere prealabilă nr. 11385, prin care a solicitat anularea, ca fiind ilegale și contrare prevederilor legale, a actului de depistare a încălcării clauzelor contractuale nr. D 040587 din 14 martie 2017, a deciziei cu privire la stabilirea încălcării clauzelor contractuale din 17 martie 2017 și a facturii de achitare a energiei electrice din 20 martie 2017 în sumă de 19706,88 lei pentru perioada de la 16 iunie 2016 până la 14 martie 2017 pentru 10264 kWh consumați.

Însă, fiind contactat telefonic de către un reprezentant al pârâtului, i-a comunicat că cererea sa nu va fi examinată, pe motiv că instituția prin documentele întocmite s-a expus deja asupra încălcării depistate, iar în decizia adoptată la 17 martie 2017 este expres stipulat privitor la contestarea documentelor întocmite în instanța de judecată.

În drept, acțiunea este întemeiată în baza dispozițiile Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrare al ANRE nr.393 din 15 decembrie 2010, Legea contenciosului administrativ, art. 166 și 167 CPC.

Reclamantul solicită, anularea deciziei cu privire la stabilirea încălcării clauzelor contractuale din 17 martie 2017, actului de depistare a încălcării clauzelor contractuale nr. D 040587 din 14 martie 2017 și facturii pentru energia electrică în cazul încălcării clauzelor contractuale din 20 martie 2017.

Prin hotărârea Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani) din 24 august 2017, cererea de chemare în judecată depusă de Morcov Vasile a fost admisă. Au fost anulate, ca fiind ilegale, decizia cu privire la stabilirea încălcării clauzelor contractuale din 17 martie 2017, actul de depistare a încălcării clauzelor contractuale nr. D 040587 din 14 martie 2017 și factura pentru energia electrică în cazul încălcării clauzelor contractuale nr. 2219234193 din 20 martie 2017 în sumă de 19 706,88 lei.

În susținerea soluției adoptate, prima instanță a reținut că, reprezentanții furnizorului au întocmit actul de depistare a încălcării clauzelor contractuale din 14 martie 2017, în lipsa consumatorului Vasile Morcov, aceasta deoarece la 22 martie 2017 în adresa ultimului a fost expediat actul pentru cunoștință.

Astfel, instanța inferioară a conchis că, furnizorul de energie electrică nu a demonstrat și nu a probat faptul înregistrării/neînregistrării incomplete a cantității de energie electrică consumată, în ce mod consumatorul a încălcat clauzele contractuale, precum și prin ce mod și metodă consumatorul a intervenit în schema de alimentare a echipamentului care se află peste drum de linia de hotare a proprietății lui Morcov Vasile, or, în situația când reprezentanții Operatorului Rețelei de Distribuție de energie electrică, conștient sau întâmplător schimbă din nou firele de pilon, consumatorul în mod firesc devine vinovat.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL la 5 septembrie 2017 a contestat-o cu apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi

hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 decembrie 2017, a fost admis apelul declarat de ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL, casată hotărârea Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 24 august 2017 și pronunțată o nouă hotărâre, prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de Morcov Vasile.

În susținerea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că s-a constatat încălcarea obligației consumatorului Morcov Vasile de a utiliza energia electrică fără fraudă și de a nu interveni sub orice formă asupra echipamentului de măsurare și asupra sigiliilor aplicate lui sau altor instalații ale operatorului de rețea, fapt ce atestă că actul nr. D 040587 de depistare a încălcării clauzelor contractuale din 14 martie 2017 a fost întocmit conform legii.

Deci, instanța de apel a conchis că actul administrativ a fost întocmit și cu respectarea procedurii stabilite de lege, or, actul contestat a fost emis în prezența soției reclamantului, Morcov Nelea, cu indicarea modalităților în care consumatorul final a încălcat clauzele contractuale care au dus la neînregistrarea sau înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată, act semnat de personalul operatorului de rețea, unde consumatorul final a refuzat semnarea actului, fapt consemnat în actul nr. D 040587. (f.d. 6)

De asemenea, Curtea de Apel Chișinău a remarcat că, actul contestat a fost întocmit de către organul competent, în conformitate cu prevederile legii și cu procedura stabilită, respectiv lipsind temeieri legale care r indica asupra ilegalității actului și necesității anulării acestuia, iar în rezultat, corect a emis factura de achitare a energiei electrice din 20 martie 2017 în sumă de 19 706,88 lei.

Invocând dezacordul cu decizia emisă, la 21 decembrie 2017 Morcov Vasile a declarat recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

Pledând pentru admiterea recursului în sensul declarat, recurentul a reiterat argumentele invocate în cererea de chemare în judecată, precum și a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată, fiind emisă cu încălcarea normelor de drept material și procedural, prevăzute la art. 432 alin. (2) lit. c) CPC.

În conformitate cu art. 434 al. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele cauzei atestă că, copia deciziei motivate a instanței de apel a fost expediată la 26 ianuarie 2018 (f.d.90), astfel că recursul depus la 7 februarie 2018 se consideră depus în termen.

Prin referința din 13 aprilie 2017, ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL a solicitat respingerea cererii de recurs.

Verificând în limitele invocate în recurs legalitatea hotărârii atacate, Colegiul ajunge la concluzia de a admite recursul, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând

recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 Codul de procedură civilă, statuează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din materialele pricinii s-a constatat cu certitudine că între Morcov Vasile și ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL a fost încheiat contractul de furnizare a energiei electrice consumatorului casnic cu nr. xxxxxxxx la 16 aprilie 2015 din mun. Chișinău, or. xxxxx, str. xxxxx, x, str-la xx. (f.d. 15-16)

Prin scrisoarea de ieșire nr. 0505-18393 din 14 martie 2017, ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL la informat pe Morcov Vasile despre faptul că potrivit pct. 165 al Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin hotărârea Consiliului de Administrare al ANRE nr. 393 din 15 decembrie 2010 (MO nr.59-62/308 din 15 aprilie 2011, cu modificările hotărârii ANRE nr. 537 din 26 noiembrie 2013, în vigoare din 14 februarie 2014), în cazul depistării încălcării de către consumator a clauzelor contractuale care au dus la neînregistrarea sau înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată, personalul furnizorului/unității de distribuție este obligat să demonstreze acest fapt consumatorului și să întocmească actul de depistare a încălcărilor clauzelor contractuale în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte.

Este cert și faptul că, în baza prevederilor p. 164 al Regulamentului menționat, s-a expediat anexat în adresa lui Morcov Vasile al doilea exemplar al actului de depistare a încălcării clauzelor contractuale nr. D040587 întocmit la 14 martie 2017 și copia actului de control a echipamentului de măsurare la locul de consum NLCXXXXXX, care îi aparține. (f.d.5)

La fel, din materialul dosarului rezultă că potrivit actului nr. D 040587 de depistare a încălcării clauzelor contractuale și actului de control a echipamentului de măsurare pentru consumatori casnici, s-au constatat intervenții în funcționarea echipamentului de măsurare, prin schimbarea intenționată a firului fazic cu cel nul de la pilon. Firul fazic a fost montat în borna 3 a contorului și utilizarea unui nul adăugător (zero artificial). (f.d.6-7)

Totodată, s-a stabilit că la 15 martie 2017 a fost emis actul de control a echipamentului de măsurare pentru consumatori casnici, prin care s-a menționat că a fost restabilită schema la pilon, iar contorul funcționa în mod normal. (f.d.8)

Ulterior, la 21 martie 2017 Morcov Vasile s-a adresat Șefului Serviciului Operarea și Exploatarea Evidenței sect. Chișinău cu cerere prealabilă, prin care a menționat că la 14 martie 2017, în urma unui control efectuat de reprezentanții Operatorului Rețelei de Distribuție, Constantin Țurcan și Eugen Colța, a fost depistată o încălcare în schema de alimentare a echipamentului de măsurare prin schimbarea firului fazic cu cel nul la pilon. Concomitent, a relatat faptul că nu

este clar, din ce cauză, de această încălcare este învinuit consumatorul, deoarece sigiliul verificatorului de stat era integru, iar conform pct. 8 al Contractului de furnizare a energiei electrice consumatorului casnic, furnizorul este obligat să asigure furnizarea fiabilă a energiei electrice consumatorului până la clemele de ieșire din aparatul de protecție instalat după echipamentul de măsurare. Totodată, a relatat că responsabilitatea pe acest segment revine furnizorului, iar pentru confirmarea corectitudinii rețelelor electrice din casă și a echipamentelor electrice, poate prezenta pentru expertiză documentația tehnică, conform cărora a fost montată rețeaua electrică în casă. De asemenea, a solicitat verificarea consumului de energie electrică lunară, pentru ultimii 10-15 ani, pentru a demonstra că nu au fost devieri în cantitate lunară de energie electrică folosită de consumator.

Tot, s-a stabilit că la 22 martie 2017, Morcov Vasile a primit prin intermediul oficiului poștal de la ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL, decizia cu privire la stabilirea încălcării clauzelor contractuale din 17 martie 2017, în care este menționat că în cadrul verificării efectuate la 14 martie 2017 a instalației electrice ce-i aparține lui Morcov Vasile, s-a depistat intervenție în schema de funcționare a echipamentului de evidență, prin montarea firului fazic de la pilon în borna 3 a contorului și utilizarea unui fir nul adăugător. Iar, ca urmare, acest fapt a servit drept temei pentru întocmirea actului de depistare a încălcării clauzelor contractuale cu nr. D 040587. La decizia menționată supra, a fost anexat calculul energiei electrice neînregistrat de contor și factura de achitarea a energiei electrice din 20 martie 2017 în sumă de 19 706,88 lei pentru perioada de la 16 iunie 2016 până la 14 martie 2017 pentru 10264 kWh consumați. (f.d.12-13)

La 30 martie 2017, Morcov Vasile s-a adresat ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL cu cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea ca fiind ilegale și contrare prevederilor legale, actul de depistare a încălcării clauzelor contractuale nr. D 040587 din 14 martie 2017, decizia cu privire la stabilirea încălcării clauzelor contractuale din 17 martie 2017 și factura de achitare a energiei electrice din 20 martie 2017 în sumă de 19706,88 lei pentru perioada de la 16 iunie 2016 până la 14 martie 2017 pentru 10264 kWh consumați (f.d.14), însă aceasta a fost lăsată fără răspuns.

Verificând legalitatea deciziei instanței de apel prin prisma argumentelor invocate în recurs, Colegiul constată că actul judecătoresc contestat a fost emis cu încălcarea normelor de drept material și procedural.

La caz, instanța de recurs consideră oportun de a reitera că legiuitorul a acordat efect devolutiv apelului, care are ca efect specific transmiterea dreptului de a judeca pricina, în principiu integral, sub toate aspectele de fapt și de drept, de la instanța inferioară la instanța de grad superior. În consecință, caracterul devolutiv al apelului presupune posibilitatea părților de a supune judecării în apel litigiul dintre ele, în ansamblul său, cu toate problemele de fapt și de drept ce au fost ridicate în primă instanță.

Astfel, efectul devolutiv al apelului presupune două limite raționale:

tantum devolutum quantum la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii. În cazul în care instanța judecătorească stabilește modul și termenul de executare a hotărârii, dispune executarea ei imediată sau ia măsuri pentru asigurarea executării, în dispozitiv se face o mențiune în acest sens.

Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului European, privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație și o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești și un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce iau fost prezentate.

Colegiul menționează că, art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent și unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare și dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrar judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

Instanța de recurs consemnează că, Codul de procedură civilă consacră principiul general după care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv.

Această dispoziție este dictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe. Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului sunt datori să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

La caz, Colegiul distinge faptul că instanța de apel și-a format poziția asupra diferendului prin aplicarea normelor de drept material care guvernează litigiul.

În conformitate cu art. 24 alin. (3) ale Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 cu modificările ulterioare, la examinarea în instanța de contencios administrativ a cererii în anulare, sarcina probațiunii este pusă pe seama pârâtului, iar în materie de despăgubire, sarcina probațiunii revine ambelor părți.

Conform art. 25 alin. (1) lit. b) și 26 alin. (1) al legii menționate, judecând acțiunea, instanța de contencios administrativ, admite acțiunea și anulează, în tot sau în parte, actul administrativ sau obligă pârâtul să emită actul administrativ cerut de reclamant ori să elibereze un certificat, o adeverință sau oricare alt

înscris, ori să înlăture încălcările pe care le-a comis, precum și dispune adjudecarea în contul reclamantului a despăgubirilor pentru întârzierea executării hotărârii. Actul administrativ contestat poate fi anulat, în tot sau în parte, în cazul în care: a) este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii; b) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței; c) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite.

Potrivit pct. 4 din Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin hotărârea ANRE nr.393 din 15 decembrie 2010, control al echipamentului de măsurare – ansamblu de operațiuni efectuate de către operatorul de rețea, cu sau fără utilizarea aparatelor speciale, în scopul stabilirii modului de funcționare a echipamentului de măsurare și pentru constatarea intervențiilor în funcționarea echipamentului de măsurare, inclusiv pentru verificarea integrității echipamentului de măsurare și a sigiliilor aplicate.

Iar, pct.6. din Regulamentului menționat, prevede că furnizarea energiei electrice se efectuează numai în baza contractului de furnizare a energiei electrice, încheiat între consumatorul final și furnizor. Furnizorul este obligat să furnizeze consumatorului final energie electrică la parametri stabiliți în Normele de calitate a energiei electrice în sistemele electroenergetice publice (standardul național GOST 13109), în conformitate cu condițiile stipulate în prezentul Regulament, în contractul de furnizare a energiei electrice și în alte documente normativ-tehnice în domeniu.

În sensul pct.61 din același Regulament, furnizorul încheie cu consumatorul final contractul de furnizare a energiei electrice până la locul de consum al consumatorului final, în condițiile prezentului Regulament.

La caz, prezintă relevanță și pct. 93 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin hotărârea ANRE nr.393 din 15 decembrie 2010, care stipulează că în cazul în care se constată încălcarea de către consumatorul final a clauzelor contractuale, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, furnizorul este în drept să calculeze consumul de energie electrică conform sistemului paușal (ținând cont de volumul facturat pentru perioada recalculării). În cazul intervenției vizibile în funcționarea echipamentului de măsurare (defectul sau lipsa sticlei la contor, defectarea corpului contorului, deteriorarea sau intervenția asupra sigiliului operatorului de rețea, ruperea cordonului sigiliului operatorului de rețea sau restabilirea lui după ce a fost rupt, lipsa sigiliului operatorului de rețea), la calcularea consumului de energie electrică, conform sistemului paușal, se ia în considerație perioada de timp de la data ultimei citiri a indicațiilor echipamentului de măsurare și până la data depistării, dar nu mai mare de 3 luni în cazul lipsei accesului la citirea indicațiilor echipamentului de măsurare. În cazul în care se constată încălcarea de către consumatorul final a clauzelor contractuale, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, prin conectarea neautorizată a instalației electrice sau a receptoarelor electrice la rețeaua electrică, urmare a consumului de energie electrică prin evitarea echipamentului de măsurare sau prin contrafacerea

sigiliului operatorului de rețea, la efectuarea calculelor consumului de energie electrică, conform sistemului pașal, se ia în calcul perioada de la data ultimului control al echipamentului de măsurare (sau perioada de la data comiterii acestor încălcări în cazul contoarelor electronice cu memorie) și până la data depistării, dar nu mai mare de 1 an. În cazul în care se constată încălcarea de către consumatorul final a clauzelor contractuale, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, prin intervenție nevizibilă în funcționarea echipamentului de măsurare (șuntare, modificarea mecanismului de integrare, schimbarea indicațiilor mecanismului de totalizare, a echipamentului de măsurare etc.) perioada pentru efectuarea recalculărilor se stabilește de la ultimul control al echipamentului de măsurare și până la data depistării, dar nu mai mare de 1 an.

Raportând la caz circumstanțele constatate supra și normele sus menționate, Colegiul evidențiază că pentru a fi în prezența unor abateri de la consumul de energie electrică, prin textul de lege relatat supra, se impune să fie întrunite cumulativ, și anume, condiția de existență a încălcărilor clauzelor contractuale și că această încălcare să conducă neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate.

Colegiul reiterează că în speță se constată existența raportului de furnizare a energiei electrice dintre furnizorul ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL și consumatorul final Morcov Vasile, pentru locul de consum nr. 9468877 din mun. Chișinău or. Codru, str. Sitarului 2 str-la 24.

Astfel, actul de control nr. D 040587 din 14 martie 2017 întocmit de către operatorul rețelei de distribuție, în temeiul căruia furnizorul ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL a emis decizia, prin care a considerat încălcarea clauzelor contractuale, se opune condițiilor de legalitate prevăzute de Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin hotărârea ANRE nr.393 din 15 decembrie 2010.

Iar, mențiunea din actul de control nr. D 040587 din 14 martie 2017 privind schimbarea firului fazic cu cel nul de la pilon nu poate constitui o abatere imputabilă consumatorului, la caz, lui Morcov Vasile, în condițiile în care sigiliile aplicate echipamentului de măsurare sunt integre, nefiind invocate motive de intervenție, pe când furnizorul, operatorul de rețea este responsabil de modul de conectare a instalației consumatorului final la pilon.

Primordial, instanța de recurs consideră oportun de a remarca că apreciază ca fiind admisibile argumentele recurentului, Morcov Vasile cu referire la faptul că reprezentanții furnizorului de energie electrică au admis derogări de la normele imperative prevăzute de Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice nr. 393 din 15 decembrie 2010.

În speță, Colegiul subliniază ca fiind irelevantă concluzia instanței de apel în sensul că din actul nr. D 040587 de depistare a încălcării clauzelor contractuale din 14 martie 2017 s-au depistat încălcări, prin intervenții în funcționarea echipamentului de măsurare, prin schimbarea intenționată a firului fazic cu cel de nul de la pilon, firul fazic fiind montat în borna 3 a contorului și

utilizarea unui nul adăugător (zero artificial), ceea ce a dus la întreruperea alimentării bobinei de tensiune, astfel încât, consumul de energie electrică nu se înregistra în întregime de echipamentul de măsurare respectiv. Membrului de familie a consumatorului fiind demonstrat faptul că firul fazic se află în borna 3 și că energia electrică nu se evidențiază dar se consumă.

Or, la caz, furnizorul nu a demonstrat că la data punerii în funcțiune a instalației electrice a consumatorului final a înmănat acestuia actul de control al echipamentului de măsurare pentru consumatorii casnici ce ar pune în evidență modul de conectare și schema de conectare a firelor electrice, iar consumatorul final în mod culpabil nu și-a executat obligațiile contractuale.

Aici, se va puncta că lipsa acestor acte și informații necesare, îndrumă la concluzia unei erori sau omisiuni la conectare care ar putea rezulta din activitatea de conectare.

De asemenea, materialele cauzei demonstrează că nu este întrunită nici cea de a doua condiție legală, prevăzută de Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin hotărârea ANRE nr.393 din 15 decembrie 2010, care impune neînregistrarea sau înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate ca urmare a încălcării clauzelor contractuale.

În condițiile speței, pentru soluționarea justă a discrepanței, Colegiul consideră necesar de a decela că, nu poate fi susținută admiterea derogărilor la consumul de energie electrică, fără a se considera aceste condiții legale de încălcarea a clauzelor contractuale și efectul acestora.

Astfel, instanța de recurs apreciază ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe, care a reținut că furnizorul de energie electrică nu a demonstrat și nu a probat faptul înregistrării/neînregistrării incomplete a cantității de energie electrică consumată, în ce mod consumatorul a încălcat clauzele contractuale, precum și prin ce mod și metodă consumatorul a intervenit în schema de alimentare a echipamentului care se află peste drum de linia de hotare a proprietății lui Morcov Vasile.

Cu titlu de consecință, din ipoteza relevată supra, instanța de recurs deduce că soluția instanței de apel cuprinde aplicare eronată a normelor de drept material ce guvernează raportul juridic litigios, iar în această ordine de idei, se vedește cert că pentru a fi în prezența unor abateri de la consumul de energie electrică, prin Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin hotărârea ANRE nr.393 din 15 decembrie 2010, se impune să fie întrunite cumulativ, și anume, condiția de existență a încălcărilor clauzelor contractuale și că această încălcare să conducă neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate. Or, la caz, aceste condiții nu au fost întrunite.

Sub acest aspect, furnizorul de energie electrică, ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL, la emiterea deciziei contestate nu a avut temei de a califica aceste fapte consum ilicit de energie electrică, și respectiv, de a efectua calculele consumului de energie electrică potrivit pct.93 și 94 din Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin

hotărârea ANRE nr.393 din 15 decembrie 2010, motiv pentru care decizia adoptată este ilegală în fond.

De asemenea, Colegiul reține că instanța de apel la examinarea cauzei nu au ținut cont de prevederile art. 118 alin. (3) CPC, care indică expres că, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiectiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Succesiv, analizând cuprinsul deciziei supuse examenului legalității, Colegiul desprinde că instanța de apel contrar normelor enunțate supra, judecând apelul, a apreciat în sensul încălcării obligațiilor clauzelor contractuale de către Morcov Vasile, declarațiile martorului Țurcan Constantin, precum că ultimul a confirmat faptul că actul de depistare a încălcării clauzelor contractuale a fost întocmit la fața locului, în prezența lui Morcov Nelea, la fel confirmând cele constatate prin actul nr. D 040587 de depistare a încălcării clauzelor contractuale din 14 martie 2017. Or, instanța de apel urma să verifice dacă Morcov Nelea este consumatorul final și dacă într-adevăr la întocmirea actului au fost prezenți martori, precum și veridicitatea celor invocate de reclamant-intimat.

Așadar, coroborând circumstanțele constatate și expuse supra, Colegiul ajunge la concluzia că decizia Curții de Apel Chișinău din 21 decembrie 2017 nu certifică în mod clar substanța și legalitatea hotărârii judecătorești pronunțate, deoarece se bazează pe neelucidarea tuturor circumstanțelor relevante speței și cu aplicarea eronată a normelor de drept material care guvernează raportul material litigios, criteriu care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele, inclusiv temeiurilor și pretențiilor care au generat apariția litigiului și determinarea legii care urmează a fi aplicată.

La acest segment, instanța de recurs evidențiază că motivarea este un element esențial al hotărârii judecătorești, o puternică garanție a imparțialității judecătorului și a calității actului de justiție, precum și o premisă a exercitării corespunzătoare de către instanța superioară a atribuțiilor de control judiciar de legalitate și temeinicie.

Obligativitatea motivării hotărârilor judecătorești constituie o condiție a procesului echitabil, exigență a art. 239 CPC și art. 6 alin. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

Distinct justificărilor expuse supra, instanța de recurs învederează jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care statuează că, întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanță, precum și de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale și de practicile diferite privind prezentarea și redactarea sentințelor și hotărârilor în diferite state (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Van den Hurk împotriva Olandei din 19 aprilie 1994, paragraful 61), iar pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful

29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, jurisprudența CtEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că, este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (Hirvisaari împotriva Finlandei).

În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6 § 1 din CEDO (Hiro Balani vs. Spania). CtEDO în practica sa constantă a menționat că, dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6 §1 din Convenție, include printre altele dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor.

Întrucât Convenția nu are drept scop garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (Artico împotriva Italiei), acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt în mod real ascultate, adică în mod corect examinate de către instanța sesizată. Altfel spus, art. 6 implică mai ales în sarcina instanței obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța (Perez împotriva Franței, Van der Hurk împotriva Olandei).

Se va reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește. Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, punând în pericol dreptul la un proces echitabil (Kaufland împotriva Belgiei).

Instanța de recurs notează că, nemotivarea unei hotărâri judecătorești echivalează practic cu soluționarea procesului fără a intra în fondul acțiunii, fapt ce justifică casarea actului de dispoziție recursat, cu trimiterea cauzei spre rejudecare. Prin urmare, conținutul hotărârii judecătorești trebuie să cuprindă examinarea chestiunilor în fapt și în drept, dispozițiile legale aplicabile raportului juridic dedus judecății, care în final au format convingerea instanței cu privire la soluția pronunțată. Astfel, instanța asigurând securitatea juridică ce garantează previzibilitatea atât a conținutului regulii de drept cât și a aplicării sale.

În speță, este evident că constatările instanței de apel nu conțin o argumentare clară, bazată pe norme legale care guvernează raportul litigios și pe

suportul probator administrat în cadrul cercetării judecătorești, din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției emise.

Finalmente, ținând cont de cele expuse supra, Colegiul apreciază ca fiind juste concluziile primei instanțe privind încălcarea prevederilor legale la emiterea actului de depistare a încălcării clauzelor contractuale nr. D 040587 din 14 martie 2017 și, cu titlu de consecință, ilegalitatea deciziei cu privire la stabilirea încălcării clauzelor contractuale din 17 martie 2017 și factura pentru energia electrică în cazul încălcării clauzelor contractuale nr. 2219234193 din 20 martie 2017 în sumă de 19 706,88 lei.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că, argumentele invocate de către Morcov Vasile și-au găsit confirmare, iar instanța de apel a emis o decizie neîntemeiată, dictată de concluzii nemotivate, neelucidarea tuturor circumstanțelor pertinente speței și aplicarea eronată a normelor de drept material, Colegiul ajunge la concluzia admiterii recursului declarat de către Morcov Vasile, casării deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 decembrie 2017 și menținerii hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 24 august 2017.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, Colegiul Civil Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul declarat de către Morcov Vasile.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 21 decembrie 2017, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Morcov Vasile împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la anularea actelor administrative.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 24 august 2017.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

judecători

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Dumitru Visternicean